

Kunnallinen palveluasuminen on hyvää ja halpaa

Ikäihmisten kunnallinen palveluasuminen on edullisinta, kun sitä verrataan yritysten ja järjestöjen tuottamaan palveluasumiseen, kertoo THL:n ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen tuore raportti (viite alla). Henkilöstö- ja toimintakulut ovat järjestöjen palveluasunnoissa suurimmat, mutta kun huomioon otettiin asiakkaiden pienempi hoidon tarve, olivat yritysten yksiköt hieman järjestöjen yksiköitä kalliimpia. Kunnallinen palveluasuminen oli tässä vertailussa halvinta ja kulut vähäisimmät.

Hoidon laadussa oli eri palveluasumismuotojen välillä vain pieniä eroja, eikä selkeää paremmuusjärjestystä voitu määrittää. Tulokset olivat erilaisia riippuen mitattavasta laatutekijästä ja asiakasrakenne selitti osan eroista. Kunnallisissa yksiköissä esimerkiksi useammalla asiakkaalla oli käytössä yli 9 lääkettä ja asiakkaiden mieliala oli useammin alavireinen. Järjestöjen yksiköissä puolestaan oli enemmän muihin asiakkaisiin vaikuttavia käytösoireita sekä rauhoittavien ja unilääkkeiden käyttöä.

Henkilöstö oli kuormittuneinta kunnallisissa yksiköissä, mutta työ oli motivoivaa ja johtamiseen oltiin tyytyväisiä. Yrityksissä henkilöstön kuormitus oli vähäistä, mutta johtaminen, työn itsenäisyys ja ryhmätyön toimivuus heikkoa. Järjestöissä nämä henkilöstölle tärkeät tekijät olivat parhaalla tasolla.

Asiakaskunnassa eroja

Asiakasrakenne oli erilainen yksityisissä ja kunnallisissa palvelutaloissa. Yritysten ja järjestöjen palvelutaloissa asiakkaat olivat pääasiassa dementiaa sairastavia, kun taas kunnallisissa yksiköissä asiakaskunta oli monipuolista: arjen askareissa apua tarvitsevia, mutta myös sairaanhoidollisesti vaativia asiakkaita ja erilaisista dementiaoireista kärsiviä. Asiakkaiden hoidon tarve oli kunnallisissa yksiköissä hieman vähäisempää, mutta myös henkilöstöä oli selvästi vähemmän.

Nyt raportoidussa KILPA-hankkeessa on kerätty vuosien 2007 ja 2008 aikana tutkimusaineisto 135 tehostetun palveluasumisen yksiköstä. Näistä 55 oli kunnallisia yksiköitä, 28 yritysten ja 52 järjestöjen. Kaikki yksiköt olivat mukana THL:n RAI-vertailukehittäminen -hankkeessa, jossa arvioitiin yksiköiden kaikkien asiakkaiden kuntoisuus ja hoidon laatu. Työyksiköiden kaikille työntekijöille lähetettiin henkilöstökysely, jolla arvioitiin työn kuormittavuutta, johtamista ja työyhteisön toimintaa. Yksiköiden kustannukset ja toimintatiedot selvitettiin erillisillä kyselyillä.

Aiemmat tulokset ristiriitaisia

Aiemmat tutkimukset palveluasumisesta ovat tuottaneet ristiriitaisia tuloksia. Tämä tutkimus osoitti, että aiemmista tuloksista poiketen kunnalliset yksiköt olivat edullisempia kuin yksityiset. Tästä huolimatta hoidon laadussa ei ollut suuria eroja, mutta kunnallisissa yksiköissä henkilöstön kuormitus oli suurinta. Kun vertaillaan sosiaali- ja terveystalouksia, on kustannusten lisäksi otettava huomioon asiakkaiden hoidon tarve ja hoidon laatu. Henkilöstön saatavuuden, hoidon laadun ja työssä pysymisen vuoksi on tärkeää ottaa huomioon myös henkilöstön hyvinvointi.

Sinervo, Timo, Noro, Anja, Tynkkynen, Liina-Kaisa, Sulander, Juhani, Taimio, Heikki, Finne-Soveri, Harriet, Lilja, Reija, Syrjä, Vesa (2010). [Yksityinen vai kunnallinen palveluasuminen? Kustannukset](#),

[asiakasrakenne, hoidon laatu ja henkilöstön hyvinvointi \(pdf 2,57 Mt\)](#). Raportti 34/2010. Helsinki:
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Timo Sinervo
erikoistutkija
Palvelujärjestelmän tutkimusyksikkö
etunimi.sukunimi@thl.fi
(Kuvaaja: Eija Utriainen)